

Aika	perjantai 5.1.2001 klo 13.00 – 15.30
Paikka	Viestintätyönantajat ry:n kokoustila, Lönnrotinkatu 11 A, Helsinki
Läsnä	HY/SSKH Ullamaija Kivikuru Henrika Zilliacus-Tikkanen JY Hanna Hirvikorpi Heikki Luostarinen Raimo Salokangas TaY Anneli Lehtisalo Kaarle Nordenstreng Helvi Miettinen Eero Savisaari Hannu Vanhanen SJL Pekka Aaltonen Jarmo Häkkinen Heljä Korpijoki Tuula Tsokkinen VTA Lauri Norvio YLE Juhani Wiio

1. Kokouksen avaus

Kaarle Nordenstreng avasi kokouksen. Asialistaksi sovittiin kutsussa esitetty (liite 1).

2. Puheenjohtajan ja pöytäkirjanpitäjän valinta

Puheenjohtajaksi valittiin Lauri Norvio ja pöytäkirjanpitäjäksi Helvi Miettinen.

3. Toimittajakoulutuksen pisteytys yliopistojen resurssi- ja tuloksellisuuslaskelmissa

Nordenstreng totesi alustuksessaan (liite 2) seuraavaa:

Journalistiikka sisältyy humanistiseen (JY) ja yhteiskuntatieteelliseen (HY, TaY) koulutusalaan, jotka kuuluvat alimman kustannuskertoimen (1,25) ryhmään. Journalistiikan tarvitsema opetusresurssien määrä on kuitenkin noin kaksinkertainen normaaleihin humanistis-yhteiskuntatieteellisiin aineisiin verrattuna, koska koulutus perustuu käytännön opetukseen, joka tapahtuu pienryhmissä ja laboratoriotiloissa. Tällöin luontevin kerroin olisi ryhmässä III (1,75).

Kustannuskertoimen korottaminen ryhmästä toiseen ei OPM:n ylitarkastaja Sirkka-Leena Hörkön mukaan ole nykyoloissa mahdollista muuten kuin siten, että tälle erityisalalle laaditaan oma tutkintoasetus. Jokainen kustannuskerroinluettelossa mainittu ala on sellainen, jolla on oma tutkintoasetuksensa. Pienille erityisaloille tehtävät tutkintoasetukset taas ovat ristiriidassa sen linjan kanssa, että alojen kertoimia pyritään yhdistelemään pikemminkin kuin eriyttämään. Hörkkö on muistuttanut myös siitä, että yliopisto ei ole sidottu oppiainekohtaisiin kertoimiin vaan voi sisällään päättää resurssien jaosta parhaaksi katsomallaan tavalla. Toisaalta yliopistojen toimintamenobudjetointi perustuu osaltaan alakohtaisiin kertoimiin, joten yliopiston sisällä on tuskin saadaan aikaan merkittävää poikkeamaa journalistiikan hyväksi.

Keskustelussa esille tullutta:

Norvio: Valtioneuvosto on 23.11.2000 hyväksynyt asetuksen koulutustoimikunnista ja koulutuksen yhteistyöneuvottelukunnasta, jossa uutena toimikuntana mainitaan mm. viestintäalan koulutustoimikunta (liite 3). Toimikuntien ja neuvottelukunnan tehtävänä on edistää yhteistyössä opetusministeriön ja opetushallituksen kanssa koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta. Toimikunnan kautta voidaan viedä pisteytysasia eteenpäin.

Savisaari: Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos kouluttaa paitsi pääaine- myös sivuaineopiskelijoita, jotka haluavat opiskella erityisesti ammatillisen pätevyyden antavat 45 opintoviikon mittaiset aineopinnot, jotka koostuvat pienryhmäopinnoista, käytännön harjoittelusta sekä paljon opettajien ja ohjaajien työpanosta edellyttävistä käytännön kursseista. Sivuaaineopiskelijat vievät paljon resursseja, mutta heidän suorittamansa tutkinnot näkyvät muiden laitosten tuloksena. Pisteytyksen muutoksen puolesta puhuvat myös muut seikat (liite 4).

Yliopistojen tulosohjausjärjestelmän vaikutukset alkavat nyt näkyä. Ongelma koskee koko viestintäalaa.

Nykyinen tulosohjausjärjestelmä sementoi rakenteet: ne laitokset, joilla on nyt massaluentoja, ovat tuomitut niihin ikuisesti. Lisäksi mallin tavoite on viestintäalan kannalta virheellinen, koska ala ei tarvitse tohtoreita läheskään siinä määrin, johon malli kannustaa.

Lähtökohtana on pidettävä sitä, että journalistikoulutusta on tulevaisuudessakin yliopistotasolla. Journalistien osaamisvaatimukset lisääntyvät koko ajan, siksi koulutuksen edellytysten on oltava kunnossa. Alalle on lähivuosina tulossa suuri työvoiman tarve.

Koulutuksen ongelmana myös se, että opiskelijat jättävät opinnot kesken etenkin hyvän työllisyyden oloissa. Työnantajien olisi tunnettava vastuunsa siinä, että mikäli otetaan töihin opiskelijoita, joilla ei ole loppututkintoa, huononnetaan alan koulutusta. Työnantaja voisi yllyttää toimittajaa suorittamaan maisteritutkinnon.

Maine ja imagotekijänä viestintä on yliopistolle tärkeä. Sitä kannattaa käyttää painostuskeinona. Yliopiston johdolla on nykyisin paljon päättäntävaltaa, johon vedota.

Päätös:

Edetään kahta linjaa pitkin:

1. Yliopistot valmistelevat Turussa 19.1. pidettävään kokoukseen mennessä 1-2 - sivuisen esityksen, jota liitot muokkaavat. Pyydetään ministeri Raskille audienssi, jossa jätetään esitys.
2. Viestintäalan koulutustoimikunta vie asiaa eteenpäin omalla tahollaan.

4. Harjoittelujärjestelmän tilanne

Tampereen yliopisto:

Harjoittelupaikkatilanne on hyvä. Vuodelle 2001 ns. valtionhallinnon harjoitteluraha on 312 000 mk (48 tukikuukautta). Lisäksi laitos on osoittanut perusvoimavaroista tähän tarkoitukseen vuosittain 80 000 mk.

Jyväskylän yliopisto:

Tilanne on olennaisissa kohdin sama kuin Tampereella. Valtionhallinnon harjoittelurahoilla saadaan 11 paikkaa. Kaikkiaan harjoittelupaikka pystytään järjestämään 20 opiskelijalle.

Svenska social- och kommunalhögskolan:

Harjoittelupaikkatilanne on hyvä. Systeemi on erilainen kuin Tampereella ja Jyväskylässä.

5. Sisäänottomäärät ja työmarkkinoiden kehitys

Sisäänottomäärät:

- Svenska social och kommunalhögskolan: Sisäänotto 20 opiskelijaa + 5 sivuaineopiskelijaa.
- Jyväskylän yliopisto: Sisäänotto 22 opiskelijaa, kaksi ryhmää, kaikki pääaineen opiskelijoita. Muuntokoulutuksena annettavan maisteriohjelman kautta koulutetaan kolmannen ryhmän verran.
- Tampereen yliopisto: Sisäänotto 45 opiskelijaa, joista erikoistapauksina noin 5 opiskelijaa. Lisäksi sivuaineopiskelijoita otetaan toimittajakoulutukseen 35-40 vuosittain. Yhteensä toimittajakoulutuksen aloittaa noin 75 opiskelijaa vuodessa. Lisäksi muuntokoulutuksen maisteriohjelmissa aloittaa 25-30 tiedotusopin opiskelijaa.

	Pääain.	Sivuain.	Maisteriohj.	Yhteensä
HY/SSKH	20	5	-	25
JY	22	-	11	33
TaY	45	38	27	110
Yhteensä	87	43	38	168

Social och kommunal högskolaniin viestinnän opintoihin tulevat opiskelijat ovat hyvin nuoria. Tästä syystä laitoksella on keskusteltu ruotsalaisesta mallista, jossa kehoitetaan opiskelijoita hankkimaan ensin sivuaineen opinnot tai työkokemusta viestinnän opiskelijoiden taustaksi.

Laitokset joustavat, jotta työssäolevat opiskelijat saavat tutkintonsa valmiiksi. Myös työnantajilta toivotaan joustavuutta tässä asiassa.

Työttömiä toimittajia on tällä hetkellä 3,6 %. Eläkkeelle siirryttiin vuonna 1999 keskimäärin alle 57-vuotiaana ja eläkkeellejäämisikä on edelleen laskussa. Vuosina 2006-2007 on tulossa todellinen pula toimittajista. SJL ja VTA antavat tarkempia laskelmia.

6. Maisteriohjelmat

Aikakauslehtimaisteriohjelma (HY):

Aloitteentekijöinä on ollut Aikakauslehtien Liitto. Valtiotieteellinen tiedekunta ei pysty osoittamaan koulutukselle resursseja. Aluksi tarvittaisiin rahoitus suunnittelijaa varten, myöhemmin vähintään kahteen päätoimiseen opettajaan. Aikakauslehtien Liitto lähti siitä, että OPM:n tehtävänä on turvata rahoitus. Koulutustarve on ehkä muutama kymmenen henkilöä.

Varteenotettavana vaihtoehtona on ehdotettu jatkuvaa maisteriohjelmaa, jonka suuntautumista voitaisiin muuttaa tarpeen mukaan. Maisteriohjelman pyörittämiseen tarvittaisiin kuitenkin laitokselle Journalismin tutkimusyksikön tapainen itsenäinen yksikkö. Rahoitusongelmiin voisi hakea vastausta kustannusyhtiöpuolelta.

Maisteriohjelmaa on tarkoituksenmukaista tarjota niille, jotka ovat käytännön kautta oppineet journalismia, jolloin se sopisi muuntokoulutukseksi. Harjoittelupaikkajärjestelmää ei silloin tarvittaisi.

Elektronisen kuvajournalismin maisteriohjelma (TY, liite 5):

Elektronisen kuvajournalismin maisteriohjelma pyritään vakinaistamaan. Tähän saatu aikoinaan OPM:n selvitysrahaa. Selvitys ohjasi suuntautumaan rohkeasti elektronisen kuvajournalismiin, mikä myöhemmin on osoittautunut oikeaksi ratkaisuksi. Koulutuksen suunnitteluun tarvitaan koko kentän mukanaoloa.

Maisteriohjelmaan otettavilta edellytetään 120 opintoviikkoa; tutkintoa ei edellytetä. Opiskelijat otetaan pääsykokeen kautta.

Muuta keskustelussa esille tullutta:

Jyväskylän yliopiston viestinnän maisteriohjelmaan ei oteta jo ammatissa toimivia.

Todettiin, että muuntokoulutus on osoittautunut hyväksi järjestelmäksi. Se ei sido yhteen tapaan kouluttaa. Joustavuus on tarpeen, kun opiskelijoiden taustat ovat hyvin erilaisia.

Yliopistojen ei kannata takertua byrokraatiaan maisteriohjelmia järjestettäessä, jotteivät ammattikorkeakoulut mene ohi. Työelämä ei halua ammattikorkeakouluihin jatkotutkintoja.

7. Peruskoulutuksen suhde täydennyskoulutukseen

Leena Paldán on juuri jättänyt esiselvityksen korkeakoulujen peruskoulutuksen ja täydennyskoulutuksen suhteesta ammattikasvatusvaliokunnalle.

Täydennyskoulutuskeskusten tulee tulevaisuudessa siirtyä täydelliseen itsekannattavuuteen. Jyväskylän yliopistossa OPM:n subventiot on jo purettu. Purkamisesta on aiheutunut ongelmia journalistiselle täydennyskoulutukselle.

8. Turun kokous 19.1.2001 klo 12-17

Kokous pidetään 19.1.2001 klo 12-17 Turun kauppakorkeakoulussa.

Asialistalla

- viestintäalan rakennemuutos
- viestintäalan koulutustoimikunta
 - 1. kauden tulokset
 - näköalat uudelle toimikaudelle
- OPM:n muistio tutkintojärjestelmän kehittämisestä
- yliopistojen suhde ammattikorkeakouluihin
- katsaus yliopistojen viestintäalan toimintaan
- toimittajakoulutuksen pisteytys OPM:n tulosluokituksessa

Tähän kokoukseen ei vielä ole kutsuttu ammattikorkeakoulujen edustajia. SJL:n edustajat ovat tervetulleita.

9. Toimittajakoulutuksen neuvottelukokouksen aikataulu

Päätettiin pitää seuraava kokous Jyväskylässä tiistaina 15.5.2001 klo 13. Lisäksi päätettiin, että tämän vuoden kokouksissa puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat Jyväskylän yliopistosta.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

Pöytäkirjanpitäjä

Helvi Miettinen